

Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes (par M. Paul-Henri Meyers), Marc Lies, Mme Martine Mergen (par M. Félix Eischen), M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank (par M. Marc Spautz), Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler (par Mme Octavie Modert), Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel (par M. Roger Negri), Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agno, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen (par Mme Cécile Hemmen), Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt (par M. Gusty Graas), André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel (par M. André Bauler), M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. Max Hahn), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Lex Delles);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Sidd Der bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze ginn?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou décidéiert.

Da komme mer zum Projet de loi 6814 iwwert de Bau vun enger internationaler Schoul zu Déifferdeng. An d'Wuert huet d'Madamm Rapporteur, d'Madamm Josée Lorsché.

9. 6814 - Projet de loi relatif à la construction d'une école internationale à Differdange

Rapport de la Commission du Développement durable

► **Mme Josée Lorsché** (déi gréng), rapportrice.- Villmools Merci, Här President. Léif Kolleegeinnen a Kollegen, no engem laangen Nometteg am Zeeche vum Klimawandel komme mer dann zum Projet vun engem neie Lycée zu Déifferdeng, deen net onwichtig ass fir eist Land. Et ass de Projet de loi 6814. Eier ech op déi nei Infrastruktur kommen, wéilt ech awer kuerz erklären, wéisou et zum Choix vum Site fir dës Infrastruktur kouw.

D'Décisioun, d'Stad Déifferdeng fir de Bau vum neie Lycée zréckzebehalen, baséiert um Plan sectoriel directeur «Lycées», deen am Règlement grand-ducal vum 6. Januar 2006 définiert ass. De Plang deelt d'Land a véier Schoulpolen an, dee vum Zentrum, dee vum Norden, dee vum Osten an dee vum Süden, em deen et haut geet. E gesäit vir, dass sämtlech Formationen um Niveau vum Enseignement secondaire méiglechst a jiddwerengem vun deene véier Polen ugebuede ginn, virun allem, wann d'Schülerpotenzial et erlaabt an héich ass - natierlech mat Ausnam vun de Spezialformationen, déi a Lycéeën ugebuede ginn, wéi zum Beispill am Lycée technique agricole, am Lycée technique pour professions sociales et éducatives oder am Lycée technique hôtelier Alexis-Heck.

Obschonn all déi aner Formationen fir d'Schüler an d'Schülerinne vum Secondaire, wéi scho gesot, an deene véier Schoulpole sollen ofgehale ginn, muss ee feststellen, dass eng international Formation am Hibleck op e Baccalauréat européen oder international momentan just am Zentrum méiglech ass. Am Süde vum Land feelt et bis haut un esou enger Infrastruktur, un esou enger Ausbildung, trotz der ganz verschiddearten sproochlecher Situation vun deene Jonken, déi am Süde vum Land liewen.

Fir nümme 40% vun deene Jugendlechen ass Lëtzebuergesch d'Mammesprooch, mat där si opgewuess sinn. Dat heescht, dass 60% vun de Schüler an enger anerer Sproochekultur grouss gi sinn. An et sinn och si, déi am meeschte mat Schoulproblemer oder Schoulversoe konfrontiert sinn. Net well dës jonk Leit manner intelligent wäer wéi hir Kollegen, mä well se duerch hir sproochlech Originen a ville Fächer benodelegt sinn. Dës Tatsaach huet d'Regierung mat deem Projet Rechnung gedroen, andeem se décidéiert huet, och am Süden en internationalen Unterrecht fir den Enseignement secondaire unzibidden.

Eng zweet Ursaach natierlech, déi de Bau vun engem neie Lycée erfuerdert, ass de wuessende Bedarf un Infrastrukturen am Schoulberäich insgesamt als Resultat vun der demografescher Entwécklung a vun der Verlängerung vun der obligatorescher Schoulzäit em ee Joer.

Ech nennen e puer Zuelen an deem Kontext: Tëscht dem Schouljoer 2004-2005 an deem

vun 2013-2014 ass d'Schülerzuel am Secondaire ëm ganzer 20% geklommen, an zwar vun 33.965 Schüler op ganzer 40.623 Schülerinnen a Schüler. Dës rasant Entwécklung huet et mat sech bruecht ebe just, dass virun allem d'Schouletablissementer am Süde vum Land un hir Grenze gestouss sinn, an dass de Regierungsrot de 6. Juli 2007 décidéiert huet, en neie Lycée zu Déifferdeng opzerichten.

Domat war och dem Plan directeur sectoriel «Lycées» Rechnung gedroen. Dee gesäit ganz genee vir, dass d'Implantation vun engem neie Lycée net op der grenger Wiss, mä an engem CDA, engem Centre de développement et d'attraction, soll realiséiert ginn, dann awer och, dass d'Offer vum Enseignement secondaire dezentraliséiert muss ginn an der Entwécklung vun de Regione soll Rechnung droen - dat hu mer scho laang gefuerdert -, dass den Tissu urbain vun de Gemengen muss entwéckelt ginn, wat bedeit, dass eng Verdichtung innerhalb vun de groussen Uertschaften soll stattfannen. A schlussendlech steet och am Plan sectoriel «Lycées», dass eng gutt Ubanung un den öffentlichen Transport soll garantiert sinn. All dës Konditione si bei deem Projet de loi erfüllt.

Här President, eier ech zu der Beschreiwung vun der Infrastruktur kommen, wéilt ech och dat pädagogesch Konzept vum Lycée nach kuerz beschreiwen, well et sech hei jo net just ëm eng nei Infrastruktur handelt, mä em dat, wat an där Infrastruktur soll ugebuede ginn. Et ass en neit Konzept, dat op enger Décisioun vum Regierungsrot vum 31. Juli 2015 baséiert. Et gesäit en internationale Schoulparcours vir, deen am Cycle 2 vun der Grondschoul ufängt a mat engem europäesche Baccalauréat ophält, sief et an der Filière francophone, sief et an der Filière anglophone.

Doriwwer eraus gehéieren zum Konzept och Klasse vum Enseignement préparatoire an zousätzlech Klasse vum Cycle inférieure vum Enseignement secondaire technique, déi op eng Berufsausbildung virbereeden.

D'Gebai, wat mam Projet de loi vun haut soll finanziert ginn, ass awer ausschliesslech fir den Enseignement secondaire européen reservéiert. Déi reschtlech Klasse ginn an zwou temporären Infrastrukturen ënnerbruecht, déi éischt an direkter Proximité zum neie Lycée, do um Site, wou elo de Centre de recyclage sech befënnt, an déi zweet an der Hall de la Chiers, déi zu deem Zweck soll ausgebaut ginn. D'Klasse vum Fondamental wäerte weider an de besteende Schoulgebaiern vun Déifferdeng funktionéieren. Ech denken, den Här Traversini weess Bescheid, wat do wäert op en zoukommen.

Obschonn d'Sproochevillfalt bei deem Modell am Mëttelpunkt steet, ginn déi klassesch Unterrechtssächer net vernoléisst a gi vu Mathematik, Chimie, Physik oder Philo bis hin zu Konscht, Musek, Theater a Sport.

Här President, ech kommen zu der Infrastruktur, déi mat deem Projet de loi finanziert gëtt. Global gesi geet et ëm d'Konstruktion vun engem Gebai fir maximal 800 Schüler, déi an 32 Klassen opgedeelt sinn. Plaz fir weider 600 Schüler gëtt et an den zwou zousätzlechen Infrastrukturen, déi ech virdrun erwänt hunn an déi net Objet si vun deem Projet de loi. Fir den Unterrecht selwer si 37 Klassen all virgesinn, 15 Spezialsäll fir wëssenschaftlech Fächer a verschidden Atelieren. Dierneft solle Raim fir d'Administration, d'Sekretariat, d'Léierpersonal, d'Médecine scolaire, den Accueil, den Openthalt a fir d'Restauration entstoen, fir nëmmen déi ze nennen.

D'Sportshal besteet aus dräi Unitéiten a gëtt zentral an de Kär vum Gebai integréiert. Eng Piscine ass hei net virgesinn, well de Schwammunterrecht an der Schwämm vun Uewerkuer kann ofgehale ginn. Derbäi kënn e Sportsterain am Bauseberäich, nieft Schoulhaff, Grengflächen, 80 Parkplaze fir Véloen, 7 Parkplaze fir Autoen - Dir gesitt, d'Veloen hunn eng grouss Prioritéit -, an engem Quai fir véier Bussen.

Gebaut gëtt déi ganz Infrastruktur op enger Industrieërche, an zwar um sougenannte Plateau du funiculaire, engem neie Quartier vun Déifferdeng, dee sech um Bord vun der Stad befënnt an deen den Zentrum vun Déifferdeng mam Fousbann an Uewerkuer verbënnt. Dës Site zeechent sech doduerch aus, dass en a voller Entwécklung ass a mat der Implantation vu Geschäften, Büroen, Wunnengen a Schoulen ëmmer méi attraktiv gëtt, natierlech och mat engem gudden Accès zum öffentlichen Transport.

Erlaabt mer zum Schluss nach e Wuert zum Energiekonzept, wat jo och haut schon an anerem Diskussiounen zum Virschäi kouw, wat bei funktionelle Gebaiern wéi bei deem natierlech e groussen Défi duerstellt. Souwuel der Energieeffizienz wéi och der Produktion vun erneierbaren Energien ass hei Rechnung gedroe gi mat der Installation vu Fotovoltaik-Panneauen, déi eng Energieproduktion vun

140.000 kW an der Stonn assuréieren wäerten, enger natierlecher Ventilation, der Reduktion vun den techneschen Installationen op en absolute Minimum, enger optimaler Isolation vum Gebai an enger optimaler Notzung vun natierlechem Licht. Doriwwer eraus sollen d'Baumaterialien ekologesch Kritäre respektéieren. Ech erënneren un den Débat vu virun enger Stonn, wou de Minister Etienne Schneider op déi Materialien agaangen ass.

Nach e Wuert zum Budget, dee jo net grad onwichtig ass bei esou Gebailechkeeten. Fir de Bau, mä och fir méiglech Imprévue bei der Konstruktion si ganzer 71,7 Milliounen Euro virgesinn. Déi järelech Dépense fir d'Consommation, den Ennerhalt, d'Maintenance an d'Personalkäschte leie bei héichgerechent 6,667 Milliounen Euro d'Joer.

Zu den Aarbechte vun der Nohaltegkeetskommission bleift ze soen, dass mir bei deem Projet de loi séier duerch de Bësch waren. No deems den Nohaltegkeets- an Infrastrukturminister François Bausch de Projet de loi de 7. Mee 2015 déposiert hat, huet de Statsrot säin Avis de 6. Oktober 2015 eragereecht an hat keng eng Kritik un deem Projet de loi ze mel-

len. De 15. Oktober 2015 huet d'Nohaltegkeetskommission de Projet vun de Verrieder vun der Administration vun de Bâtiments publics gradesou wéi och vun de Verrieder vum Educationministère virgestallt kritt. An darselwechter Sëtzung huet d'Kommission sech mam Avis vum Statsrot befasst an den 12. November 2015 huet d'Kommission mäi Rapport eestëmmege uegeholl.

Ofschléissend wéilt ech souwuel de Beamten a Beamtinnen vun deenen zwee Ministère grad wéi och de Memberen an der Sekretärin vun der Kommission e grouse Merci ausdrécken. Ech wéilt awer dann och nach am Numm vun der Kommission eise mëfrege Member Aly Kaes eng gutt Besserung wënschen, an der Hoffnung, dass hie gläich nees mat voller Kraaft derbäi ass!

Domat hunn ech meng Aarbecht als Rapportrice ofgeschloss a soen lech villmools Merci fir Aert Interesse.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och der Rapportrice. A selbstverständlech schlësse mer eis alleguer deene Genéierungs-wësch un de Kolleg Aly Kaes un. Nächste Riedner ass den Här Serge Wilmes.

Discussion générale

► **M. Serge Wilmes (CSV).** - Merci, Här President. An och Merci villmools der Rapportrice, der Madamm Josée Lorsché, fir hire mëndlechen a schrëftleche Rapport. Ech ginn dem Josée Lorsché och recht, dass et u sech e wichtige Projet de loi ass. Et ass natierlech schued, dass mer deen elo zu scho méi spéider Stonn diskutéieren, well ech mengen, et ass awer ëmmer wichtig fir eng Region an och fir eng Gemeng, wa se eng Schoul gebaut kritt.

Hei ass et jo net nëmmen eng Primärschoul, hei ass et och e Lycée, a virun allem fir eng Gemeng, déi bis dohinne nach keen eegene Lycée hat, obwuel se déi drëttréisst Gemeng aus dem Land ass, wat ëmmer e bësse paradox ass. Si hat zwar ëmmer d'Annex vum Lycée technique Mathias-Adam um Jenker, mä esou ee Lycée, wéi se en elo kritt, hat se net. Dat gëtt natierlech elo net en traditionelle Lycée mat dem komplette lëtzebuergesche pädagogesche Konzept, mä et gëtt eben eng Europaschoul, an zwar och dann en Deel, wou de Lycée technique wäert drakommen.

Do besteet just..., an dat ass eng Prezisioun (veuillez lire: eng Fro fir eng Prezisioun), déi ech och wéilt un den Educationsmistère stellen - ech sinn zwar net méi an der Educationskommission, meng Kollegen aus der Educationskommission hu mech awer drop higewisen, dass et mëttlerweil net méi esou ass, wéi et am initiale Projet virgesi war, dass sollen de Cycle inférieure vum Enseignement secondaire technique an d'Classe-préparatoire drakommen, mä Classe-préparatoire a Classes d'accueil. Dat ass awer just eng Fro, déi ech hunn, an den Aarbechten aus der Kommission ass dat jiddefalls esou erauszeliesen, mä dat ass eng Fro, déi ech hunn, ob do kéint just d'Prezisioun kommen: Wat kënn dann elo vun dem lëtzebuergeschen Deel Schoul eben doranner?

Soss awer mengen ech, dass mer als CSV och begreissen, dass mer eng international Schoul, eng weider international Schoul am Land kréien niewent deenen zwou Europaschoulen, déi mer jo schon am Zentrum hunn, an dass och eng an de Süde kënn. An ech mengen, do besteet e Potenzial eben och an och e Besoin derfir, well, wéi d'Rapportrice dat gesot huet, et jo esou ass, dass 60% vun de Schüler an där Géigend do hir Mammesprooch net Lëtzebuergesch ass.

An dann natierlech wäerten och nach weiderhin an d'Land Expatriierter kommen, respektiv Europabeamten och derbäikommen, déi natierlech och mat Kanner heihinnerkommen. Déi brauchen also nach weider Offer dovunner. Mir schwätzen och nach herno iwwert dee Projet de loi vun der Extension vum Europäesche Gerichtshaff. Dofir ass et fir eis kloer, dass esou e Besoin besteet an dass mer domadder deem och dann entgéintkommen.

Zu dem Gebai elo selwer ass och ze soen, dass dat hei e ganz innovativ Projet ass, well et ass u sech déi éischte Kéier menges Wëssens, wou wäert e Gebai gebaut ginn u sech ronderëm eng Sportshal. Dat ass also e Gebai, wat ganz kompakt ass. Am Ufank hätt een do geduecht: Kënn do genuch Luucht eran? Dat war en Défi, architektonesch, dat hu se awer gutt geleist. Et bréngt awer och natierlech den Avantage, dass et vum Energiebilan hier eben och positiv ass, also e gudden Energiebilan wäert kënnen kréien, well et esou kompakt ass.

Et erméiglecht natierlech och - dat Gebai, wou et implantéiert ass -, fir kënnen do ronderëm déi Géigend opzewäerten. Et ass jo am Kader ze gesi vun där ganzer Urbaniséierung vun dem Plateau du funiculaire. Dat ass e bëssen esou de Belval-Projet vun Déifferdeng. Do ass jo schon en Deel och ugefaange ginn, fir Wunnengen do ze bauen. Do wäerte jo nach weider Projekte kommen, wéi elo e groussen Akafszentrum. An dofir sinn och elo dee Lycée an déi Europaschoul, déi dohinne kommen, eng weider Festlegung ebe vun deem dote Projet, an et mécht deen domadder jo och da weider, et féiert dee weider.

Do bleift natierlech dann den Défi ze meeshteren, fir dee ganze Site do esou gutt wéi méiglech och unzuschléissen. An da muss een och soen, dass do d'Gemeng jo awer och anticipéiert huet an dass se do déi Projekte jo och zesumme mat der Administration vun de Pons et Chaussées an d'Wëer geleet huet, fir kënnen dat ze assuréieren.

D'Entrée, fir an Déifferdeng an den Zentrum eranzekommen, gëtt jo nei aménagéiert. Dee Rond-point kënn do ewech an et gëtt eng klassesch Kräizung gebaut mat roud Luuchten, well sech erausgestallt huet aus Etüden, dass doduercher de ganze Verkéier méi fléissend gemaach gëtt, a well et och en faveur ass ebe vun de Foussgänger, déi wäerte mam öffentlichen Transport am beschte Fall natierlech kommen, wou mer en Arrêt hu vum Zuch, deen direkt niewenduläit, dee jo och wäert ausgebaut ginn.

Et war emol eng Kéier souguer e Projet, fir eng Gare ze bauen zu Déifferdeng. Well dat huet Déifferdeng jo och net méi, eng richteg Gare. Mä bon, ech mengen, dee Projet war dunn och Affär gi vun de Spuermesuren. Et gëtt awer wéinstens den Arrêt vergréssert an dat ass jo och nëmmen ze begreissen, well doduercher dann eben och dee ganze Site vum Funiculaire an eben och déi Schoul gutt ugebonne sinn un den öffentlichen Transport.

Et gëtt awer och weider an de Stroosseréseau investéiert mam Contournement, deen nei wäert gebaut ginn, deen dann och wäert op der Héicht vun där Kräizung herno kuerz virdrun do erakommen. An natierlech muss dann och derfir gesuergt ginn, dass allegueren déi Autoen, déi awer trotzdeem nach wäerten och zu Déifferdeng ukommen, kënnen hir Plaz fannen. Dofir baue se um ale Contournement, deen elo scho besteet, dee Park & Ride aus. An dat wäert och do sinn, wou d'Proffen, déi mam Auto kommen, hir Parkplazen hunn, well am Projet jo net virgesinn ass, do um Site selwer Parkplazen ze maachen, ausser enger Handvoll. De Site wäert also esou aménagéiert sinn, dass just nëmmen den öffentlichen Transport mam Bus do kann eraufueren, soss ass et eng Sakgaass, déi ebe gespaart ass fir de Verkéier, fir den Autosverkéier, wat mer jo och begreissen.

Bleift nach och d'Fro, wéi et dann herno wäert nach weidergoe mat deem ganze Site, well d'Madamm Lorsché huet jo gesot, et ass am Moment och e Provisorium, dee gebaut gëtt, fir kënnen dann d'Primärschoul respektiv fir de ganzen technesche Lycée... Ass et net esou?

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng), rapportrice.** - D'Primärschoul bleift an der Primärschoul, wou se elo sëtzen.

► **M. Serge Wilmes (CSV).** - Jo, do sinn nach déi Classe-préparatoire, déi awer och müssen ënnerkommen, an do gëtt jo e Provisorium gebaut. Do ass eben och d'Fro: Gëtt dann do och eng Kéier iergendwou eng fest Struktur herno virgesinn, wann dat soll eng Aart Schoulcampus ginn? Oder wäert dat herno awer vläicht riskéieren, e Provisorium ze ginn, qui dure? Dat

bleift bei eis nach just eng Fro, déi am Raum stoe bleift.

Soss awer, ënnert dem Stréch gesinn, begrësse mir deen heite Projet, mat alleguerten deenen Erklärungen, déi ech dozou ginn hunn. An domadder ginn ech och den Accord vu menger Fraktioun.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Wilmes. Nächste Riedner ass den Här Yves Cruchten.

► **M. Yves Cruchten (LSAP).** - Villmools Merci, Här President. Dir hat mer 23 Minutte ginn, mä ech berouegen lech awer, ech hunn elo vill gestrach a kann dat vill méi kuerz maachen. An natierlech dierf ech awer net verpassen, der Rapportrice villmools Merci ze soe fir hire schrëftleche Rapport souwuel wéi fir hire mëndleche Rapport.

Et ass elo scho villes gesot ginn iwwert dee Lycée, da kann ech iwwer villes ewechgoen. Ech mengen, 2007 huet d'Regierung décidéiert am Plan sectoriel «Lycées», fir dräi nei Lycéeën ze bauen. Een dovunner ass dee vun Déifferdeng. A mir schwätzen haut vum Bau, also net vun deem pädagogesche Konzept. Dat kënnt jo an engem separate Projet de loi. Da kann ech och dat alles ewechloossen.

Och zur Architektur wëll ech mech elo net vill ausloossen, just zwee, dräi Wieder: Dat Gebai, wat zu Déifferdeng gebaut gëtt, schéngt eis e ganz modernen, flotte Bau ze ginn, eng kompakt Bauweis, an et wäert sech och gutt an deen neie Quartier integréieren, deen do zu Déifferdeng um Funiculaire wäert Entstoen.

De Site, deen ass - fir déi, déi e kennen - vu ville Säiten accessibel an ass och exzellent un den ëffentlechen Transport ugebonden, wat souwuel fir d'Schüler wéi fir d'Personal vun enger grousser Wichtigkeet ass.

Datt Déifferdeng erausgesicht gouf, fir en neie Lycée ze kréien, dat ass net vun ongeféier. Déi demografesch Entwécklung ass zu Déifferdeng an Ëmgegend och immens grouss. Eleng zu Déifferdeng wäerte geschwënn eng 25.000 Leit wunnen. Zielt een elo nach de Kordall derbäi, da kënnt een an net allze laanger Zäit op quasi 70.000 Awunner. Datselwecht gëllt natierlech och fir d'Zuel vun de Schüler. An der Region Süden ass an de leschten zéng Joer d'Zuel vun de Secondaireeschüler ëm quasi 28% geklommen. Alles dat rechtfertegt, datt nei schoulesch Infrastrukturen zu Déifferdeng gebaut ginn.

Vill Gemengen am Süde stinn zanter Jorzéngte viru groussen Erausforderungen an eng dovunner ass d'Gemeng Déifferdeng. Déifferdeng ass amgaangen, sai Wandel ewech vun enger renger Industriestad ze réusséieren, an dofir kann an, ech mengen, muss een deenen Déifferdenger och félicitéieren. Mir sinn iwwerzeegt, datt mam Bau vun engem neie Lycée souwuel fir d'Schüler aus dem heitege Secon-daire technique wéi fir d'Schüler aus dem Enseignement secondaire e weidert Puzzlestück derbäikënn, dat zu der positiver Entwécklung vun där Gemeng wéi vun där ganzer Region bäidréit.

Aus all dësen Iwwerleeunge ginn ech gären d'Zoustëmmung vu menger Fraktioun fir dese Projet.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Cruchten. Dann huet d'Wuert den Här Adam.

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Merci, Här President. Ech wëll och net vun der spéider Stonn profitéieren an lech laang schwätzen. Et ass mer awer ganz wichteg, fir e puer Mes-sagen zu dem Bau vun deem Lycée hei ze soen.

Éischtens ass et, mengen ech, kloer: Ouni déi gutt Zesummenaarbecht an déi gutt Hëllef vun der Gemeng Déifferdeng géife mer dee Projet haut net kënne stëmmen. D'Gemeng Déif-ferdeng - an ech wëll duerfir och hirem Buer-germeeschter, dem Roberto Traversini, e grouss Merci soen - huet gehollef hei, wou se konnt, net nëmmen an der Konzeptioun, mä och, wat d'Terrainen ugeet, wat d'Zesummen-aarbecht ugeet, wat d'École fondamentale ugeet an esou weider. Ech mengen, dat ass wichteg an dat sollt een och eng Kéier dierfen hei ervirsträchen.

Zweetens, et ass schonn hei gesot ginn, et ass eng Décisioun, déi berout schonn op 2007, op dem Plan sectoriel. Do muss een einfach feststellen, Déifferdeng als déi drëtgréisst Gemeng aus dem Land hat nach ëmmer kee Lycée. De Lycée war do festgehale ginn, dat war méi wéi

iwwerfällg. Duerfir ass et da gutt - léiwer spéit wéi net! -, datt mer elo kënne mat deem Projet starten.

Drëttens: Wann nach net méi Besoin ass u Schoulsäll, dann huet dat ganz vill domat ze dinn, datt mer an de Privatschoulen en immens groussen Zouwuess hunn, an an deem Sënn - an dat ass dann de véierte Punkt an dee leschten - fannen ech et och ganz richtig, déi Aus-richtung vun deem Lycée, datt dat eben net méi e classesche Lycée secondaire ass.

Ech war a mengem leschte Beruff Schoulsin-pekter mat Büro zu Déifferdeng, ech kennen d'Situatioun an de Schoulen do relativ gutt. Ech menge grad just, datt dat heiten e Lycée ass, deen op d'Mooss geschneidert ass vun deene Schüler, déi do an der Schoul sinn. Et gëtt e Lycée mat enger spezieller Approche, wat de Sproochenunterricht ugeet. Et gëtt eng international Schoul an et gëtt eng ëffentlech international Schoul. An ech freeë mech drop, wa mer dann de pädagogesche Volet vun deem Lycée hei ze diskutéiere kréien, fir do nach méi an den Detail ze goen.

(**M. Henri Kox prend la présidence.**)

Et bleift mer nach just, der Rapportrice Merci ze soen, dem Josée Lorsché, fir sai gudde Rap-port, an den Accord vun der grénger Fraktioun zu dësem Projet ze bréngen.

Merci.

► **M. Henri Kox, Président de séance.** - Merci, Här Adam. Et ass elo um honorabelen Här Gusty Graas. Här Graas, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Gusty Graas (DP).** - Merci, Här Pre-sident. Ech mengen, et ass ouni Zweifel, datt Déifferdeng eng ganz opstriedend Gemeng ass.

(**Interruption**)

Dozou huet jo mat Sécherheet och den heitegen Éducatiounsminister a senger fréierer Qua-litéit...

► **Plusieurs voix.** - Aah!

► **Une voix.** - Endlech!

► **M. Gusty Graas (DP).** - ...als Buerger-meeschter bäigedroen. Dat, wat och scho vum Virriedner richtegerweis bemierkt ginn ass: Vun där méi classescher Schmelzaarbechterstad, wou vun een zwar haut nach ka vill Zeie gesinn, ass Déifferdeng haut eng modern Stad gi mat engem flotten, attraktive Kär. A spéitstens, wéi jo d'Miami University dohinnerkomm ass, huet Déifferdeng och um schoulesche Plang eng méi iwwerlokal Ausstrahlung kritt.

Ech mengen, duerch dee Vote vun haut wäert Déifferdeng nach e wichtige Maillon derbäi-kréien. Ech soen dat och ganz éierlech, ech mengen, och als Süddeputéierten ass een natierlech frou, datt net nëmmen déi Stad, net nëmmen déi Gemeng, mä datt déi ganz Re-gioun hei domadder valoriséiert gëtt.

Déifferdeng huet natierlech och profitéiert vun deene fräileienden Industriebroochen, beson-nesch natierlech dem Plateau du funiculaire, deen elo eben ënner anerem och duerch déi heite Moossnam revaloriséiert gëtt.

De Bau, wéi dat schonn hei kloer gesot ginn ass, baséiert jo och um Plan sectoriel «Lycées».

Am Süden, an deen, dee sech e bësselche méi domat auseruesetzt, weess et och, datt do eng héich Villsproochegkeet virherrscht, a wat interessant ass, dat konnte mer och aus dem Rapport erauslesen, datt zum Beispill nom Por-tugiseschen Serbokroatesch déi éischt Friem-sprooch doheem ass a ville Stéit am Süden. Och dat seet eppes iwwert déi Villfalt an där Region aus.

Ech mengen, mir begrëssen awer virun allem als Demokratesch Partei och, datt just dës Re-gierung vun der Iddi ofgaangen ass, fir e rengen classesche Lycée do ze bauen, mä fir, wéi gesot, de Wee vun engem internationale Lycée ze goen, wat och där sozialer an och där sozio-logescher Struktur vun där Region ouni Zwei-fel Rechnung dréit.

Och de Choix vum Site ass wierklech gutt gewielt. Et ass schonn hei ënnerstrach ginn. Et ass eng ganz gutt Ubannung un den ëffent-lechen Transport. Ech mengen, Déifferdeng bréngt och do déi néideg Atoute mat. Et ass och hei schonn ënnerstrach ginn, datt de Con-tournement amgaang ass realiséiert ze ginn an datt och de Rond-point am Zentrum vun Déif-ferdeng soll anescht gestalt ginn, datt do sollen eben och rout Luuchten hikommen, fir de Ver-kéiersfloss nach besser kënnen ze réusséieren.

Dann natierlech hu mer ëmmer e gewëssene Parkplazdruck, dat wëssen och vill Gemengen-autoritéiten, deen net onbedéngt vun de Schü-ler kënnt, mä deen oft natierlech och vum Corps enseignant kënnt. Hei ass ganz kloer d'Ausso gemaach ginn, datt keng Parkplaze solle fir Schüler reservéiert ginn. Ech géif soen, dat wär eng ganz weis Entscheedung an och

eng richtig Entscheedung. Et si jo ënner ane-rem och 80 Parkplaze fir Vëloes virgesinn. Ech wëll dann och op eng rezent Initiativ hiweisen aus dem Süden, wou sechs Gemengen dran as-sociéiert sinn, ënner anerem och d'Gemeng Déifferdeng: De Vël'Ok, wou wéi gesot och den E-Bike soll weider promouvéiert ginn.

An, Här Buergermeeschter, ech ka mer virstel-len, datt Der och an Zukunft vläicht, wa bis de Bau realiséiert ass, eng E-Bike-Station och do beim Lycée géift aménagéieren, wat ouni Zweifel och géif dozou bäidroen, datt eben, wéi gesot, och kéint den Transport...

(**Interruption**)

Ass scho geschitt! Ma all Respekt, Dir sidd Ärer Zäit viraus!

► **Plusieurs voix.** - Ah jo!

► **M. Gusty Graas (DP).** - Et ass och e gudde Buergermeeschter, dat stëmmt, jo!

► **Plusieurs voix.** - Aah!

► **M. Gusty Graas (DP).** - Datt den Assainisse-ment vum Terrain op d'Käschte vun dem fréiere Propriétaire ArcelorMittal geet, ass och eng Evidenz. Domadder gëtt natierlech och de Principe payeur (veuillez lire: Principe „pollueur-payeur“) applizéiert.

De Bau hei ass natierlech och e wichtegt Ele-ment vun enger Politik vun der Dezentraliséierung; ouni elo dem Zentrum an de Kollegen hei aus der Stad wëllen ze no ze trieden, mä ech mengen, hei kënnt eng gewësse Saturatioun lues a lues, duerfir ass et gutt, wa mer iwwert d'Land eraus (veuillez lire: iwwert d'Stad eraus) och esou wichteg Infrastrukture maachen.

Zum Bau selwer vläicht e puer Wuert nach: Wat een deen éischte Moment e bëssen iwwer-rascht huet, wéi een d'Pläng gesinn huet, do hat een d'Gefill, et gëtt fir d'Éischt d'Sportshal gebaut an da baue mer Säll ronderëm. Do-wéinst ass dunn och d'Fro vun der Akustik op-komm. Déi ass awer vun den Experten do zur Zefriddenheet beäntwert ginn.

Ech wëll awer dann och nach eng Kéier kuerz op den ekologeschen Aspekt hiweisen. Ech mengen, mir haten de Mëtten en Débat, wou ganz vill iwwer Ekologie, iwwer Ëmweltschutz, iwwer Klimaschutz geschwat ginn ass, dann ass et och evident, datt een deem och muss um Terrain Rechnung droen. Hei geschitt dat ganz kloer duerch d'Architektur u sech. Et gëtt vill Glas verschafft, wat natierlech mat sech bréngt, datt och ka vill natierlecht Licht an dat Gebai erakommen. Et gëtt eng natierlech Ventilatioun virgesinn. An natierlech, wat och evident ass: datt d'Fotovoltaik hei installéiert gëtt.

Interessant ass awer och, datt e gewëssenen Akzent och op kulturell Aktivitéite geluecht gëtt, andeems datt en Theatersall an och e Mu-sekssall virgesi sinn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, an deem Eck wäert sech jo natierlech an Zukunft nach munches och um Niveau vun dem schou-lesche Plang bewegen an iwwert dee pädago-gesche Konzept wëll ech haut elo hei keng Wieder verléieren. Dat iwwerloossen ech léi-wer vill méi kompetente Kollegen aus menger Fraktioun, wann dat zoustänneg Gesetz wäert hei diskutéiert ginn.

Vläicht just ee Wuert nach zum Ofschloss: Well eben déi Villsproochegkeet net nëmmen an deem Raum, mä am ganze Land jo awer omni-präsent ass, musse mer deem och an der Ent-wécklung vun eise Schoulsystem Rechnung droen. Duerfir ass hei e ganz interessante Pro-jet, deen ausgeschafft gëtt, well eben, wéi ge-sot, zwou Filieren hei kënne genotzt ginn, eng franséisch an eng englesch, wat dee ganze Pro-jet zousätzlech interessant mécht.

An dowéinst ass et och net méi wéi normal, datt mer als Demokratesch Partei frou sinn, datt dat elo realiséiert gëtt. Mir gi selbstver-ständlech eis Zoustëmmung. An ech wëll awer och der Madamm Lorsché zum Ofschloss nach Merci soe fir hire flotte Bericht.

► **M. Henri Kox, Président de séance.** - Merci dem Här Gusty Graas. An als Nächsten ass den honorabelen Här Fernand Kartheiser un der Rei. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, och vun eiser Säit aus e grouss Merci un d'Madamm Lorsché fir d'Presentatioun vun dësem Projet. Mir freeën eis als ADR, datt Déif-ferdeng als, ech mengen, déi drëtgréisst Stad elo am Land och esou e Lycée kritt. Mir wäer-ten dee Projet och dowéinst matstëmmen, well mir hätt jo och gär, datt dat Schoulgebai dohikënn.

Wat eis e bësse méi Suerge mécht, an et steet jo och am Titel vum Projet: de Projet vun enger École internationale. Mir hate gëschter Moien déi éischte Kéier eng méi fundéiert Diskussioun an der Chamberskommissioun vun der Éduca-

tioun iwwert dee Konzept, deen dann hannert deem Begrëff vun École internationale soll stoen. An den Här Minister huet eis do e bës-sen erkläert an en huet gesot, datt véier Sproo-chen do am Zentrum stinn, souwäit ech e ver-stanen hunn: Däitsch, Franséisch, Englesch a Portugisesch. Dat kann een alles diskutéieren. Et ass sécher gutt, fir och der Villfalt vun de Communautéiten am Land an deene spe-zifische Problemer wëlle Rechnung ze droen - a wéi enger Form, musse mer dann diskutéie-ren.

Mä mir als ADR hätten eis awer gewënscht, datt och dee Projet, fir Lëtzebuergesch als Schoulsektioun an eise Lycéeën anzeféieren, géif méi séier virugedriwwen ginn. Dat ass eng Saach, déi leider nach ëmmer en souffrance läit. A mir wënschen eis, datt hei deen Eescht, dee mer bei där Regierung virdrun awer zu engem kuerzen Abléck gesinn haten, fir d'Lët-zebuergesch an eise Schoulsystem opze-wäerten, datt dat awer virugedroe gëtt an och ëmgesat gëtt!

Déi zweet Suerg, déi mer hunn, dat ass, datt mer net gesinn an deenen Erklärungen, déi den Här Minister eis gëschter ginn huet, datt Lëtze-buergesch wierklech nach - et steet näamlech net am Gesetz - als Ëmgangssprooch do be-notzt gëtt an och enseignéiert gëtt. Dat Gesetz ass ganz lapidar - wat sech mat der Schoul, mam Konzept vun där Schoul soll beschäfte-gen -, et steet net vill dran. A mir hätten do awer gär kloer Garantien, datt Lëtzebuergesch Ëmgangssprooch ass. Mir kënnen eis net vir-stellen als ADR, datt mer hei eng Schoul hunn aus dem lëtzebuergeschen ëffentleche Schoul-system, wou Lëtzebuergesch net géif geschwat ginn, oder warscheinlech net géif geschwat ginn oder net enseignéiert ginn.

Dat sinn also emol zwou Reserven, déi mer do hunn, zwou Interrogatiounen. An näischt géint de Prinzip vun enger internationaler Schoul, mä op jidde Fall, fir eis ass d'Prioritéit net do am Abléck, mä si ass kloer bei Lëtzebuergesch als Schoulfach a bei Lëtzebuergesch als Integra-tiounssprooch!

Dann erlaabt mer nach vläicht, eng Bemier-kung ze maachen iwwert déi Iddi vun de Schoulsproochen a vun deene groussen euro-päesche Sproochen an eise Schoulen. Mir haten eng Situatioun an eise Schoulen... Mir hu jo 50 Héichkulturen an Europa, wéi mer wëssen, all Stat huet seng Héichkultur. Mä ech mengen, et ass awer net bestridden, datt mer sechs Sproochen an Europa hunn, déi beson-nesch wichteg sinn, dat sinn: Franséisch, Däitsch, Englesch, Spuenesch, Italienesch, déi alleguer an eise Schoulsystem enseignéiert ginn, a Russesch, wat net an eise Schoulsys-tem enseignéiert gëtt.

Elo hu mer eigentlech déi Chance verpasst, wéi mer d'Enn vum Kale Krich haten, fir eis opze-maachen och fir déi slawesch Welt. An déi do-minant Sprooch an där slawescher Welt ass nun eemol Russesch, och wa mer vill Serbo-kroatesch hei am Land hunn.

(**M. Mars Di Bartolomeo reprend la prési-dence.**)

An allgemeng wëllt ech der Regierung mat op de Wee ginn, fir ze iwwerleeën, ob Russesch net soll e Stellwäert kréien an eise Schoule wéi zum Beispill Spuenesch oder Italienesch, déi och enseignéiert ginn als Kultursproochen, an och fir Leit dee Wee opzemaachen, fir och kënnen an deene Länner virunzestudéieren an déi Kultur besser kennenzeléieren.

Mir hunn ëmmer méi Leit, déi och a Russland studéiere wëllen. Mir hunn eng Communauté russophone hei am Land aus verschiddene Län-ner - Baltestaten, Ukrain, Russland selwer an anerer -, déi am Abléck bei ronn 5.000 Per-soune läit. An et wär dofir interessant, och dat eng Kéier ze kucken, ob d'Regierung wëllt weinstens emol eng Etüd maachen, fir op dee Wee ze goen.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Mir sinn dann um Enn vun der Riedner-lëscht ukomm an d'Wuert huet de Statssekre-tär, den Här Camille Gira.

(**Prises de position du Gouvernement**)

► **M. Camille Gira, Secrétaire d'État au Déve-loppement durable et aux Infrastructures.** - Merci, Här President. Ech weess, dass ëm dës Auerzäit d'Deputéiert ganz frou sinn, wann d'Regie-rungsvertreieder kuerz sinn. Ech wëll lech duerfir eng Freed maachen an ech wëll ganz kuerz sinn. Ech wëll just der Rapportrice Merci soe fir hiren exzellente schrëftlechen a mëndleche Rapport. Ech wëll Merci soe fir dee grouss Support fir dee Projet a virun allem awer der Chamber als Institutioun Merci soen, dass dee Projet esou séier konnt hei derduerchgoen, fir dass mer d'Baggeren esou séier wéi méiglech kënne rulle loossen, well d'Besoin si grouss. Merci villmools!

Well awer, obwuel nach en extrae Projet de loi wäert kommen iwwert de Fonctionnement, déi eng oder aner Froen haut schonn driwwer komm sinn, géif ech awer d'Wuert weiderginn, wann Der erlaabt, Här President, un de Kolleeg Claude Meisch, deen déi da géif beäntweren.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Selbstverständlech. Den Éducatiounsminister huet d'Wuert.

► **M. Claude Meisch**, *Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse*.- Merci, Här President. Ech probéieren, gradesou kuerz ze si wéi de Camille Gira.

Et sinn e puer Froen opgeworf ginn. De Serge Wilmes huet eng dovunner gestallt: ob mer elo géifen de Cycle inférieur vum EST aus deem Gesetz eraussträichen. Opgrond vun enger Remarque vum Conseil d'État ass gëschter an der Éducatiounskommissioun doriwwer geschwat ginn. Déi Diskussioun sinn nach net ganz ofgeschloss. Ech hu gesot, datt ech oppe sinn. Mir haten net wëlles, direkt där Klassen do unzebidden. Wann d'Chamber awer d'Regierung autoriséiert, méi do kënnen unzebidden, da gëtt dat eis eng gewësse Flexibilitéit, op déi mer awer net onbedéngt haut pochen.

Soudatt mer an deem Gebai - wat jo och ernimmt ginn ass, wat mer sollen an Zesummenaarbecht mat der Stad Déifferdeng konzipéieren - do wäerte Klasse vum Préparatoire drasetzen, wou Schüler préparéiert ginn, am beschte Fall herno an de System vum Secondaire nom europäesche Modell kënnen eriwuerzewieselen. A wann dat net geléngt, da mussen mer kucken, datt d'Relève an anere Lycéeën, sief et an der Formation professionnelle oder an anere Formationen, geholl gëtt, déi mer dann natierlech awer och mussen an deene Sproochen ubidden, déi mer hei an deem Déifferdenger Etablissement wäerte léieren. Respektiv: Och an dat Gebai komme Classes d'accueil, well dat jo och ee vun de grouse Punkten ass.

Ech wëll och do nach eng Prezisioun ginn: Et ass beim Här Wilmes an och bei eenzelnen anere Riedner ganz staark drop insistéiert ginn, datt déi Schoul hei konzipéiert a gebaut gëtt fir déi international Communautéit. Jo, dat ass eng vun deene Clientèlen, wann ech esou dærf soen, déi mer viséieren, déi sécherlech och an der Südregioun - ech denken un Esch-Belval, awer och un aner Développement, déi jo stattfannen - méi zouhëlt. Mä et ass awer och wierklech eppes, wat fir déi lokal, déi regional Populatioun geduecht ass. Mir kennen en, de plurikulturellen Aspekt vun der ganzer Minettregioun. An et ass eng Schoul, déi wierklech och méi staark nach soll op d'Besoinne vu ville Kanner aus där Regioun agoen, aneschers wéi dat an anere Lycéeën haut de Fall ass, well do eben de Sproochenenseignement méi à la carte ka fonctionnéieren.

An duerfir huele mer jo en agréiert europäesche Modell, also de Modell vun der europäescher, vun der Europaschoul, déi jo eigentlech eng enorm Expérience doranner huet, mat ganz vill ënnerschiddleche Sproochekompetenze vun hire Schüler kënnen eng eenzeg Schoul ze organiséieren. An et ass eigentlech dat, wat mer sécherlech fir eng Stad wéi Déifferdeng brauchen an eigentlech op villen anere Plazen am Land och nach esou géife brauchen.

Derbäi kënnt nieft der Visée vun der lokaler, der regionaler an der internationaler Communautéit natierlech och, datt déi Schoul ënnert dem europäesche Geescht gefouert gëtt an natierlech d'Schüler ganz besonnesch op den europäesche Geescht wäerten higefouert ginn. An et ass ee wichtegt Element vun enger gesamter Diversifizierungspolitik, déi mer maachen, wou mer probéieren, méi verschidde Schouloufferen am ganze Land herno unzebidden, well mer och ganz verschidde Besoinen hu queesch uechter d'Land. Ech mengen, ech brauch dorobber hei net anzegoen, Dir wësst, datt mer eng extrem heterogen Schülerschaft hunn.

Ee Wuert zur Fuerderung vun der ADR, Lëtzebuergesch als Schoulektioun do unzebidden: Ech hunn dat net richteg kënnen novollzéien. Ech wëll awer nach eng Kéier insistéieren a preziséieren, datt et wuel esou ass, och wann dat net am Gesetzestext steet, datt all Schüler, deen duerch déi dote Schoul wäert goen, herno Lëtzebuergesch wäert kënnen. All Schüler, déi vun doheem aus kee Lëtzebuergesch matbréngen - et gëtt och sécherlech där, déi an déi Schoul ginn, mä et kommen och anerer an déi Schoul -, déi wäerten do Lëtzebuergesch léieren! Ech fannen dat extrem wichteg.

Firwat maache mer esou e Projet iwwerhaapt hei? Well mer gären hätten, datt an der ëffentlecher Schoul och déi international Communautéit méi staark integréiert gëtt, datt mer dat net reng de Privatschoulen iwwerloossen, datt mer do kënnen zesummeféieren. A fir zesummenzeféieren, fir ze integréieren, brauche mer selbstverständlech déi lëtzebuergesch Sprooch. Dat steet net am Gesetz, Här Kartheiser, mä

ech hunn och net dra gelies, datt Mathematik géif gehale ginn, mir wäerten der awer halen.

Ech soen lech villmools Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Domat si mer prett, fir ofzestëmmen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6814 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt direkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. D'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass elo eriwuer.

De Projet de loi 6814 ass mat 57 Stëmmen ouni Géigestëmmen an ouni Enthaltungen ugeholl.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 6814 est adopté à l'unanimité des 58 votants.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes (par Mme Nancy Arendt), Marc Lies, Mme Martine Mergen (par Mme Diane Adehm), M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank (par Mme Octavie Modert), Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler (par M. Marc Spautz), Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel (par Mme Cécile Hemmen), Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferdig, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen (par M. Roger Negri), Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt (par M. Gusty Graas), André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel (par M. André Bauler), M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. Max Hahn), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Lex Delles);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze ginn?

(Assentiment)

Dann ass dat esou décidéiert. Merci.

A mir géifen zum leschte Projet vum Ordre du jour iwwergoen. Dat ass de Projet de loi 6825 iwwer eng fënnéft Vergréisserung vun Europäesche Gerichtshaff um Kierchbiere. An d'Wuert huet direkt d'Madame la rapportrice, wat eigentlech e Pleonasmus ass; Rapportrice geet duer. Madame la rapportrice, fir déi Kéieren, wou ech et net gesot hat.

10. 6825 - Projet de loi relatif à la construction de la 5e extension de la Cour de justice de l'Union européenne

Rapport de la Commission du Développement durable

► **Mme Josée Lorsché** (*déi gréng*), *rapportrice*.- Merci, Här President. Här President, mat dësem Projet de loi rullen d'Baggeren dann eng zweete Kéier fir dësen Owend. Dir Damen an Dir Hären, Dir wësst, e wichtegt Standbeen vun der Europäescher Unioun ass den Europäesche Gerichtshaff, dee mam Projet de loi 6825 viru senger fënnëfter Extensioun steet, natierlech am Fall, wou d'Chamber dem Projet gréng Luucht gëtt.

Geschafe gouf dës net nëmme fir Europa, mä och fir eist Land ganz wichteg Institution am Joer 1952 mam Traité vu Paräis a mat der Kreatioun vun der CECA, der Communauté européenne du charbon et de l'acier, deem éischten transnationale Bündnis an Europa. Dat heescht, scho fënnef Joer virun der Grënnung vun der Europäescher Unioun ass den Europäesche Gerichtshaff an d'Liewe geruff ginn. D'Unioun ass 1957 gegrënnt ginn, dat wësst Der alleguer.

Am selwechten Otemzuch ass décidéiert ginn, dës Institution zu Lëtzebuerg unzesidelen. Bestätegt gouf déi Décisioun du mam Beschluss vun Edinburgh vum 12. Dezember 1992, wou festgehalde gouf, datt d'Cour, wéi den Europäesche Gerichtshaff am Gesetzestext genannt gëtt, hire Sëtz definitiv zu Lëtzebuerg sollt behalen.

Domat ass Lëtzebuerg net nëmme als europäesch Hauptstadt bestätegt ginn, Lëtzebuerg stoung och definitiv an der Verantwortung vis-à-vis vun Europäesche Gerichtshaff a war gehalen, der Cour déi néideg Raimlechkeeten zur Verfügung ze stellen. Opgrond vum Erweide-

rungsprozess vun der EU op ganzer 28 Länner, mä och wéinst de wuessende Juridictionen a Kompetenze vun der Cour war dëst allerdéngs e groussen Défi fir eis Regierungen, well d'Offer der Demande un Infrastrukturen net méi nokoum.

Nodeems d'Villa Vauban, wou d'Cour ursprénglech ënnerbruecht war, sech schonn Enn de 50er Joren als ze kleng erweisen hat, ass et zu enger Rei Plänneraktiounen a Lokatiounen vu Büroer komm, dëst ënner anerem am Bâtiment Konrad Adenauer. Am Joer 1972 ass d'Cour schlussendlech um Kierchbiere am Palais - an deemools ass dat Gebai och Tempel genannt ginn - ënnerbruecht ginn. Leider huet et sech och hei erausgestallt, datt d'Gebai ze kleng géif ginn, fir d'Servicer vun der Cour alleguer ënnerzebréngen, mam Resultat, datt déi folgend Regierungen décidéiert hunn, de Palais auszebauen.

Déi éischt Erweiderung geet zrëck op d'Gesetz vum 25. Juli 1985 mam Bau vum Bâtiment Erasmus. Déi zweet Erweiderung geet zrëck op d'Gesetz vum 1. Juni 1989 mat der Konstruktioun vum Bâtiment Thomas More, der Annex B, gouf deemools gesot. Eng drëtt Erweiderung respektiv de Bau vun der Annex C ass mam Gesetz vum 18. Dezember 1990 ageleet ginn. A schliisslech koum et mam Gesetz vum 18. Juli 2002 zu der véierter Extensioun, déi nom zoustännegen Architekt Dominique Perrault benannt ginn ass an eng ganz grouss Envergure hat: Hei goung et ëm de Bau vum sougenannten „Anneau“, vun den zwee Tiern a vun der Galerie, déi de ganzen Ensembl vum de Raimlechkeete matenee verbënnt.

Spéiderhi koum et dunn nach zu enger déif gräifender Renovatioun vun den Annexen A, B an C, déi haut an engem gudden Zoustand sinn, géif ech emol mengen. All dës Aarbechte sinn iwwert den Intermédiaire vun engem Privatpromoteur duerchgefouert ginn.

Här President, wat den net onwichtige Volet vum Finanzement ugeet, gëllt säit jeehier de Prinzip vun der Neutralitéit budgétaire. Dat heescht, datt et sech bei de Raimlechkeeten, déi Lëtzebuerg fir europäesch Institutionen opricht oder renovéiert, budgetär gesinn ëm eng Nulloperatioun handelt. An deem Sënn muss all Dépense am Virfeld vun der Autorité budgétaire vun der Europäescher Unioun accordéiert ginn. Op Basis vun deem Accord garantéiert d'Autorité budgétaire, datt d'Investitioun un dee Stat zrëckbezuelt gëtt, deen d'Investitioun tätegt, respektiv dee Stat, deen d'Gebai baue léisst.

Am Geescht vun der gudder Zesummenaarbecht, déi scho laang besteet, huet d'Cour dem lëtzebuergesche Stat d'Maîtrise vun den Aarbechten iwwerdreien, dëst op Basis vun engem fréiere Cahier des besoins, dee vun der Cour opgestallt gi war an deen der Regierung den 30. Juni 1998 schonn iwwermëttelt ginn ass.

Den 21. Februar 2013 ass dunn e Contrat-cadre tëschent dem Lëtzebuergesche Stat an der Cour ofgeschloss ginn. An deem Kontrakt ass festgehalde ginn, datt d'Cour dem Stat eng sougenannten „indemnité de location-achat“ muss bezuelen an datt de Remboursement vun den Ausgabe spéitstens bis zum Joer 2036 muss erfollegt sinn. Dat heescht, datt d'Cour nom integrale Remboursement an de Besëtz vum Gebai wäert kommen.

Grad wéi bei de viregte Projekte gëtt och dës Konstruktioun iwwert den Intermédiaire vun engem Privatpromoteur realiséiert. De Finanzement vun den Aarbechte baséiert notament um Gesetz vum 13. Abrëll 1970, wat d'Konditiounen festhält, ënnert deenen de Lëtzebuergesche Stat d'Gebailechkeeten, déi vun ëffentlechem Interessi sinn, entweder erwerbe kann oder ënnert deenen de Stat de Rendement an d'Charges locatives vun esou Gebailechkeeten ofséchere kann.

Léif Kollegeinnen a Kollegeen, domat kommen ech bei de konkreten Deel vum Projet de loi, deen der Immobiliepolitik vun der Cour entsprécht an zwee Haaptziler verfolgegt: Éischtens ass et der Cour wichteg, de ganzen Ensembl vun den Aktivitéiten op engem Site ze regroupéieren an net queesch duerch d'Land ze verspreien, ganz einfach fir de Fonctionnement an d'Effikassitéit vun den Aarbechten ze verbessern. Zweetens geet et der Cour drëms, Propriétaire ze gi vun deene Gebaier, déi se besetzt, esou wéi dat och bei aneren europäeschen Institutionen de Fall ass. Dëst natierlech um Hannergrond vun der starker Entwécklung vun de juridictionelle Missionen vun der Cour a vum wuessende Bedarf u Personal, wat haut zum Deel a provisoeresche Raimlechkeeten ënnerbruecht ass.

Op dee ganze Bauprogramm ginn ech net am Detail an, well en a mengem schrëftleche Rapport a virun allem och an der Annex vum Projet de loi ze fannen ass. Do sinn och ganz vill

Pläng ze gesinn, déi zu engem Projet wéi dësem natierlech och gehéieren.

Kuerz gesot geet et ëm d'Konstruktioun vun engem drëtten Tuerm mat zwee décaléierte Volummen, déi sech harmonesch an de besteende Komplex afügen. Dernieft ginn och eng ganz Rei Transformatiounen vun de besteende Raimlechkeete virgeholl. Geplangt sinn ënner anerem 750 nei Büroszonen an eng ganz Rei nei Lokaler fir beispillsweis d'Restauratioun, Reuniounen, Konferenzen, de Stockage, d'Informatik an esou weider an esou fort.

Och am Agangsberäich kënnt et zu Upassungen. Sou gëtt zum Beispill d'Entrée vum Gebai op en neie Bannenhaff verluecht, dee sech um selwechten Niveau wéi de Parvis vum Gerichtshaff befënnt a wou och Sécherheetskонтроlle kënnen stattfannen. Déi nei Plaz erlaabt enger-säits eng oppe Vue op dee ganze Komplex, anerersäits gëllt dës Plaz och als Zoufahrswee fir d'Rettungsdéngschter.

Dernieft kënnt et zum Aménagement vun 220 zousätzleche Parkplazen, déi direkt mam besteende Parking verbonne sinn, wou ech awer wëilt erwänen, datt den Tram gläich wäert do iwwert de Kierchbiere rullen an datt déi Leit, déi dann do schaffen, och wäerte mam Tram op d'Aarbecht kommen. Ech mengen, do si se méi schnell do, wéi wa se mam Auto op déi Parkplaz fueren.

Wat den urbanistesche Volet ugeet, esou si souwuel déi besteend wéi och déi zukünfteg Gebailechkeeten an engem Plan guide festgehalde ginn. Dëse Guide gouf vum Fonds de Kirchberg zesumme mam zoustännegen Architekt Dominique Perrault ausgeschafft a geet iwwert dëse Projet de loi, soudatt ech elo net drop aginn. Allerdéngs ass et net onwichtig ze erwänen, datt de Fong verschidden Extensiounen vun der concernéierter Zon um Kierchbiere virgesäit, mat ënner anerem der Demolitioun an dem Neibau vum Bâtiment Jean Monnet.

Här President, ech kommen zum Avis vum Statsrot an domat zum eenzegen Avis, dee bei dësem Projet de loi virläit. A sengem Schreiwes vum 6. Oktober 2015 betount de Statsrot, datt d'Konstruktiounskäschten déi schonn am Gesetz definéiert Zomm vun 168,7 Milliounen Euro net dären iwwerschreiden an datt dës Dispositioun explizitt och am Gesetzestext muss festgehalde ginn. Deem huet d'Nohaltegkeetskommissioun Rechnung gedroen an huet den Text an deem Sënn ugepasst.

Dernieft huet de Statsrot drop higewisen, datt d'Loi spéciale vum 13. Abrëll 1970 a puncto Finanzement vun der Infrastruktur muss emgëängert ginn, am Fall wou de finanzielle Plaffong, deen an dësem Spezialgesetz virgesi ginn ass, duerch de geplangten Ausbau iwwerschritt gëtt. Dobäi gëllt et jo ze bedenken, datt och d'Fonctionnementskäschten an d'Ennerhaltskäschte wäerten duerch dës Extensioun an d'Luucht goen.

Léif Kollegeinnen a Kollegeen, ech kommen zu den Aarbechten vun der Nohaltegkeetskommissioun, déi och bei dësem Projet de loi séier ofgeschloss waren. De Projet de loi ass den 3. Juni 2015 vum Nohaltegkeets- an Infrastrukturminister François Bausch déposéiert ginn. D'Kommissioun huet sech den 8. September 2015 domat befaasst. De 7. Oktober 2015 huet se den Avis vum Statsrot ënnert d'Lupp geholl an huet all senge kleng Recommandatiounen a puncto Kommasetzung oder anere klengere Remarquë Rechnung gedroen. De 15. Oktober 2015 huet d'Kommissioun mä Rapport eestëmmeg ugeholl.

Zum Schluss, Här President, wëllt ech nach kuerz am Numm vun der grénger Fraktioun d'Deputéiert invitéieren, dës Projet de loi ze stëmmen. An deem groussen an ëmmer méi komplexe Gefüge vun der Europäescher Unioun stellt den Ausbau vun der Cour natierlech kee Meilesteen duer, en ënnersträicht awer, datt de Lëtzebuergesche Stat als ee vun de sechs Grënnerstate vun der Unioun weiderhi gewëllt ass, seng Verantwortung fir Europa ze iwwerhuelen, an datt en als wichtige Partner vun anere State gëllt.

Léif Kollegeinnen a Kollegeen, grad an Zäite wéi haut, wou islamesch Barbaren der europäescher Zivilisiatioun de Buedem wellen entzëien, muss Europa méi wéi jee zesummenhalen an et muss Grenze markéieren, net Grenzen tëschent de Reliounen oder de Kulturen, mä Grenzen tëschent pluralisteschen an tolerante Gesellschaften an hire Feinden. An deem Sënn ass den Europäesche Gerichtshaff e wichtige Pilier vun Europa a vun eiser europäescher Demokratie.

An deem Sënn soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren.